

Kerstmerklap van Hilde Wuijten (foto Hilde Wuijten).

AFKE WULLINK, 35 JAAR MERKLAPPEN

Een kerstmerklappen- tentoonstelling

tekst **Heleen Hopppesteyn-Uithoven**

foto's **Heleen Hopppesteyn-Uithoven** tenzij anders vermeld

Al vijfendertig jaar geeft Afke Wullink haar passie voor merklappen door aan anderen. In 1977 gaf zij voor het eerst een cursus hierover aan een groep plattelandsvrouwen. Sindsdien zijn ze niet meer uit haar leven en werk weg te denken. Haar tomeloze inzet en enthousiasme brengt mensen met een gedeelde interesse bij elkaar en verbindt hen.

Afke Wullink (foto Henk Osinga).

Afke's eerste eigen merklap

De merklap die Afke inspireerde om zelf merklappen te gaan borduren. In 1763 gemaakt door een 13-jarig meisje

Eén van Afke's merklappen (foto Heerder Historische Vereniging).

Afke handwerkt al van jongs af aan. Als klein meisje breide ze al en op de lagere school leerde zij borduren. Daar hielp ze de juffrouw in de klas tijdens handwerken. Vijfentwintig jaar lang was zij zelf lerares naalddakken in het beroepsonderwijs. Een hele oude merklap inspireerde haar om zelf merklappen te gaan maken. Haar eigen eerste merklap was een patroon uit een Ariadne uit de jaren zeventig. Pas op het moment dat zij cursussen ging geven, ging ze haar eigen merklappen ontwerpen. 'Je leven op een lap', zo verwoordt Afke het naar haar cursisten. Door je naam en geboortedatum op een lap te zetten, wordt deze persoonlijk, wat nog benadrukt wordt door het borduren van je eigen huis erop, het 'handelskenmerk' van Afke. Bovendien laat zij de symboliek van vroeger in merklappen geheel los. Want, zo zegt zij, we leven nu, anno 2012.

De kracht van borduren

Wat haar boeit in haar huidige werk is dat je door borduren zo'n goed contact krijgt met mensen. Gaandeweg een cursus ontstaan er niet zelden vriendschappen voor het leven. En borduren heeft iets therapeutisch, het maakt je hoofd leeg. In tijden van onrust of stress kan borduren ontspannend

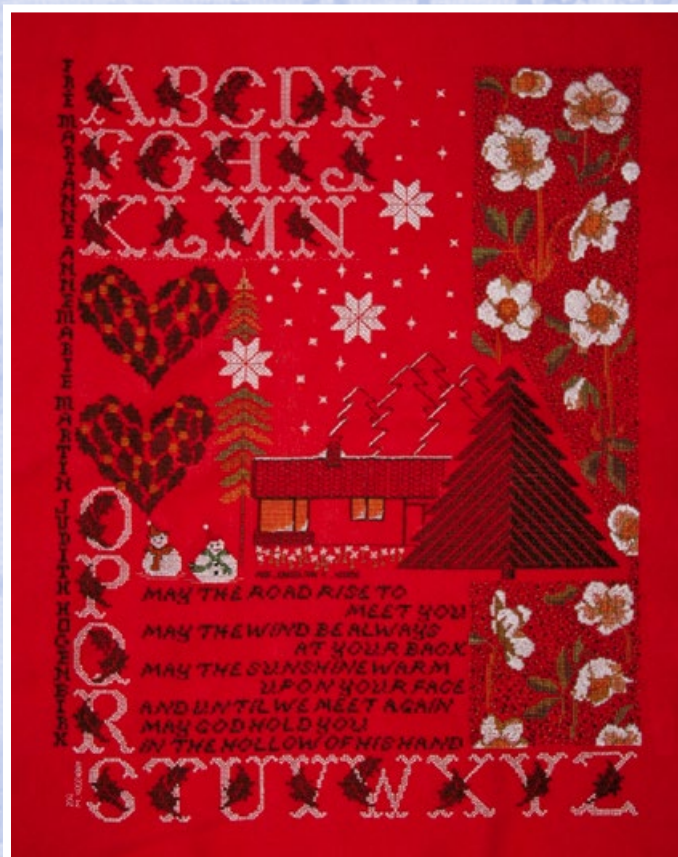

Prachtige ontwerp van Carla van den Hoek.

werken. Zij heeft dit zelf aan den lijve ondervonden toen de boerderij, waarin zij destijds woonde, in 2001 getroffen werd door de MKZ-crisis. De merklap die zij hierover heeft geborduurd, maakte ook bij anderen veel los. Borduren kan troost bieden in moeilijke tijden. Zoals voor Paula Blom die, zoals Afke zei, borduurde om haar ziekte even te vergeten. Enige jaren geleden is zij helaas overleden.

Kerstmerklap van Paula Blom (foto Heerder Historische Vereniging).

Van de hand van Marianne Hogenbirk (foto Heerder Historische Vereniging).

Een bijzondere sfeer

De kracht van Afke schuilt, naast haar kennis op het gebied van merklappen en borduren, volgens mij in haar oprechte aandacht voor ieder mens en daarmee ook voor de achtergrond van ieders merklappen. In september jl. was ik op een drukbezochte ontmoetingsdag die zij had georganiseerd. Eén voor een stapten de borduursters naar voren om te vertellen waarmee ze bezig waren. Met bewondering heb ik hier naar gekeken en geluisterd. Want ook al hadden deze vrouwen ieder afzonderlijk de moed om dit te doen, ik ben ervan overtuigd dat dit ook komt door de sfeer die Afke weet te scheppen. Een sfeer die ook duidelijk voelbaar was op de Activiteitendag van MERKWAARDIG in oktober en waarvan Afke voorzitter is. Meer dan driehonderd vrouwen bezochten deze dag. Tussen de lezingen en de workshops door werd er bijgepraat en kwam er uit bijna iedere tas een borduurwerk tevoorschijn.

Afke, de vakvrouw

Op de Activiteitendag sprak ik met vijf vrouwen over Afke en haar werk. Anekdoten werden opgehaald. Jasperien Elenbaas vertelde het verhaal van een cursist die de letters van haar naam zo ver uit elkaar had geborduurd, dat Afke de opmerking plaatste dat je wel van letter naar letter kon fietsen. Tot grote hilariteit bleek op de volgende cursusdag dat er tussen de letters daadwerkelijk fietsen waren geborduurd! Alle vrouwen waren het erover eens dat Afke door middel van subtiele aanwijzingen je stimuleert om creatief te zijn. Dat leidt dan misschien zo nu en dan wel eens tot slapeloze nachten, zoals Hilda Vlot-van de Berg vertelde,

Kerstmerklap met onder meer een koor en een amaryllis, gemaakt door Maddy van den Ouden

Ontwerp van Lies van den Burg (het patroon staat in Merkwaardig nummer 95).

Alternatieve kerstmerklap van Wilma van Hees.

maar tegelijkertijd is er het gevoel van trots als je ontdekt dat je hiertoe in staat bent. En, zo werd mij verzekerd, met Afke erbij komt het altijd goed. Ria de Bruin benoemde expliciet dat het zo leuk is om te merken dat je ook op wat latere leeftijd nog in staat bent tot leren. Volgens Dini de Graaf-Hooimeijer schuilt de kracht van Afke ook in het feit dat zij iedereen in haar waarde laat. Zij creëert een omgeving waarin gedeeld wordt met elkaar en waar er van competitie geen sprake is. 'Eerlijk als platina' was nog een mooie uitspraak van Jasperiën. En Ada Kool-van den Berg benadrukte nog haar onschatbare waarde voor het behoud van oude merklappen. Ook haar werk voor MERKWAARDIG werd geroemd. Het mag duidelijk zijn, al deze vrouwen zijn blij 'tot de stal van Afke te behoren'!

Jubileum

In het kader van haar 35-jarig jubileum organiseerde Afke, samen met de Heerder Historische Vereniging, een kerstmerklappentoonstelling. In november jl. waren in 'Villa Jacoba' in Heerde meer dan veertig kerstmerklappen te zien van cursisten en van haarzelf. De ondergrond van de merklappen varieerde van witte, rode en groene stof tot blauw en grijs borduurlinnen. Ook waren er experimentele kerstmerklappen, een combinatie van een schilderij en een merklap. Duidelijk was dat Afke haar cursisten aanmoedigt om niet volgens bestaande patronen te werken, maar juist op zoek te gaan naar nieuwe vormen en werkwijzen. De getoonde werken waren daardoor stuk voor stuk uniek, met ieder hun eigen verhaal.

Kerstmerklappen uitgelicht

Carla van den Hoek heeft een afbeelding op een kerstkaart omgezet in haar prachtige ontwerp van een kerstboom opgebouwd uit poppetjes. De rendieren herinneren aan een

reis naar Zweden en de meisjes met de sterren vond ze in een boekje met motieven. En natuurlijk ontbreken ook haar gezinsleden en huis niet op de lap. Bijzonder is ook de kerstmerklap van Hilde Wuijten. De lap staat vol met persoonlijke afbeeldingen: een weelderige kerstboom; de levensecht nageborduurde poes Tosca in de kerstboom en kater Puccini in de stoel ernaast; het Engelse kerkje op het Begijnhof in Amsterdam waar zij zo graag komt; de ballerina's uit de Notenkraaker waar zij rond kersttijd vaak naartoe gaat en de notenkraaker zelf, die onder haar handen veranderde in Johnny Depp als de piraat Jack Sparrow in de film 'Pirates of the Caribbean'. Lies van den Burg heeft het prachtige ontwerp van de witte kerstboom op het rode borduurlinnen gemaakt naar aanleiding van een afbeelding op een stukje kadopapier. Het patroon van deze kerstboom is opgenomen in het tijdschrift Merkwaardig nummer 95, dat in december van dit jaar is uitgegeven onder de leden van MERKWAARDIG.

Laat u inspireren door de foto's bij dit artikel en ga lekker aan de slag! Want, zoals Hilde Wuijten schreef, ook met Pasen en in de zomer is het leuk om aan een kerstmerklap te werken. En mocht u nog in de gelegenheid zijn om naar Heerde te gaan, in december zijn er nog diverse (experimentele) kerstmerklappen, quilts en werk van Afke te bewonderen in 'Villa Jacoba', naast de kerstaccessoires en kerstquilts.

Meer info

www.afkesmerklap.nl

www.heerderhistorischevereniging.nl

www.merklap.nl